

Rhif: WG25080

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Llywodraeth Cymru

Dogfen Ymgynghori

Gweithredu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Rheoliadau a chod ymarfer mewn perthynas
â Rhan 4 o'r Ddeddf (taliadau uniongyrchol
a dewis o lety) a Rhan 5 o'r Ddeddf (codi ffioedd
ac asesiadau ariannol)

Dyddiad cyhoeddi: **8 Mai 2015**

Camau i'w cymryd: Ymatebion erbyn **31 Gorffennaf 2015**

Trosolwg

Mae'r ymgynghoriad hwn yn gofyn am eich barn ar y rheoliadau a'r codau ymarfer sy'n cael eu gwneud i gefnogi awdurdodau lleol a'u partneriaid i gyflawni gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Sut i ymateb

Gallwch ymateb i'r ymgynghoriad hwn drwy lenwi'r ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad ar ddiwedd y ddogfen hon, a'i dychwelyd atom erbyn hanner nos ar y dyddiad cau. Dylid anfon yr ymateb i'r cyfeiriad isod:

Y Gangen Gweithredu Gwasanaethau
Cymdeithasol Cynaliadwy
Y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol
Llywodraeth Cymru
Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Neu mae'r ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad ar gael ar ein gwefan (<http://wales.gov.uk/consultations/?lang=cy>) a gallwch ei dychwelyd atom trwy'r e-bost i: sswbimplementation@wales.gsi.gov.uk.

Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig

Gallwch ofyn am fersiynau o'r ddogfen hon mewn fformat hygyrch, gan gynnwys MS Word, print bras neu Braille, neu mewn ieithoedd eraill.

Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy i Gymru: Fframwaith Gweithredu:
<http://wales.gov.uk/topics/health/publications/socialcare/guidance1/services/?lang=cy>

Gweithredu'r Weledigaeth Adroddiad y comisiwn annibynnol ar Wasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru:
<http://www.icssw.org/vision/?lang=cy>

Adroddiad Comisiwn y Gyfraith ar Ddeddfwriaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion:
<http://lawcommission.justice.gov.uk/areas/adult-social-care.htm>

Ymgynghoriad ar Fil Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru):
<http://wales.gov.uk/consultations/healthsocialcare/bill/?lang=cy>

Tafleenni Ffeithiau Llywodraeth Cymru ar Wybodaeth, Cyngor a Chymorth, Asesu, Cynllunio Gofal a Gofalwyr:
<http://wales.gov.uk/topics/health/socialcare/act/resources/?lang=cy>

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014:
<http://www.legislation.gov.uk/anaw/2014/4/contents/enacted>

Y Fframwaith Canlyniadau Cenedlaethol ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth (dogfen waith):
<http://wales.gov.uk/topics/health/socialcare/well-being/?lang=cy>

Datganiad Llesiant ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth:
<http://wales.gov.uk/topics/health/publications/socialcare/strategies/statement/?lang=cy>

Manylion cysylltu

I gael rhagor o wybodaeth:

sswbimplementation@wales.gsi.gov.uk

Cyfeiriad:

Y Gangen Gweithredu Gwasanaethau
Cymdeithasol Cynaliadwy
Y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol
ac Integreiddio
Adeiladau'r Goron
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

E-bost: sswbimplementation@wales.gsi.gov.uk

Ffôn: 029 20 82 6498

Diogelu data

Sut y byddwn yn defnyddio'r farn a'r wybodaeth a roddwch inni

Bydd unrhyw ymateb a anfonwch atom yn cael ei weld yn llawn gan staff Llywodraeth Cymru sy'n gweithio ar y materion y mae'r ymgynghoriad hwn yn ymdrin â nhw. Mae'n bosibl y bydd aelodau eraill o staff Llywodraeth Cymru yn gweld yr ymateb hefyd, er mwyn eu helpu i gynllunio ymgynghoriadau ar gyfer y dyfodol.

Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i'r ddogfen hon. Mae'n bosibl hefyd y byddwn yn cyhoeddi'r ymatebion yn llawn. Fel arfer, bydd enw a chyfeiriad (neu ran o gyfeiriad) yr unigolyn neu'r sefydliad a anfonodd yr ymateb yn cael eu cyhoeddi gyda'r ymateb. Mae hynny'n helpu i ddangos bod yr ymgynghoriad wedi'i gynnal yn briodol. Os nad ydych yn dymuno i'ch enw a'ch cyfeiriad gael eu cyhoeddi, rhowch wybod i ni yn ysgrifenedig wrth anfon eich ymateb. Byddwn wedyn yn cuddio'ch manylion.

Mae'n bosibl y bydd yr enwau a'r cyfeiriadau y byddwn yn eu cuddio yn cael eu cyhoeddi'n ddiweddarach, er nad yw hynny'n debygol o ddigwydd yn aml iawn. Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn caniatáu i'r cyhoedd gael gweld gwybodaeth a gedwir gan lawer o gyrff cyhoeddus, gan gynnwys Llywodraeth Cymru. Mae hynny'n cynnwys gwybodaeth sydd heb ei chyhoeddi. Fodd bynnag, mae'r gyfraith hefyd yn caniatáu i ni gadw gwybodaeth yn ôl dan rai amgylchiadau. Os bydd unrhyw un yn gofyn am gael gweld gwybodaeth a gadwyd yn ôl gennym, bydd rhaid inni benderfynu a ydym am ei rhyddhau ai peidio. Os bydd rhywun wedi gofyn inni beidio â chyhoeddi ei enw a'i gyfeiriad, bydd hynny'n ffaith bwysig i ni ei chadw mewn cof. Fodd bynnag, fe allai fod rheswm pwysig dros orfod datgelu enw a chyfeiriad unigolyn, er ei fod wedi gofyn i ni beidio â'u cyhoeddi. Byddem yn cysylltu â'r unigolyn ac yn gofyn am ei farn cyn gwneud unrhyw benderfyniad terfynol i ddatgelu'r wybodaeth.

Y Rhagair

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, a gafodd Gydsyniad Brenhinol ar 1 Mai 2014, yn creu system gyfreithiol newydd i wasanaethau cymdeithasol. Mae'n creu fframwaith sy'n dwyn ynghyd ac yn moderneiddio'r gyfraith ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru, gan gynyddu'r pwyslais ar gamau ataliol, gan ddod â phobl yn agosach at benderfyniadau am y gwasanaethau sy'n effeithio arnynt, a chan fynd i'r afael â heriau newid economaidd a demograffig.

Bydd llawer ohonoch yn ymwybodol o'r egwyddorion Gofal Iechyd Darbodus a drafodwyd yn eang yn ystod 2014. Mae'r newid diwylliannol tuag at yr ymyriadau angenrheidiol lleiaf posibl, 'gwnewch yr hyn y gallwch chi yn unig ei wneud', hyrwyddo tegwch ac ailfodelu'r berthynas rhwng y defnyddiwr a'r darparwr ar sail cydgynhyrchu wedi ei groesawu'n eang mewn lleoliadau gofal iechyd. Fodd bynnag, mae'r egwyddorion hyn yn ymestyn yn llawer ehangach ac yn cyffwrdd â chraidd gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru, gan adlewyrchu'r canolbwynt ar lais y dinesydd, rheolaeth gan ddefnyddwyr a chydgyhyrchu a nodwyd yn *Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy*. Yr her ym maes gofal cymdeithasol, fel ym maes gofal iechyd, yw datblygu modelau gwasanaeth cynaliadwy, o ran adnoddau ariannol ac adnoddau'r gweithlu, i'n helpu i reoli'r galw yn effeithiol a bod yn gyfartal ac yn deg i bawb. Dylem ymdrechu i hyrwyddo annibyniaeth ac nid dibyniaeth ac, a defnyddio ymadrodd a ddefnyddiwyd gennym flynyddoedd lawer yn ôl, mae angen inni hefyd ystyried sut rydym yn ychwanegu 'bywyd at flynyddoedd' nid dim ond 'blynyddoedd at fywyd'. Drwy gymhwysu'r egwyddorion hyn i weithredu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ein nod yw cyflawni system sy'n addas ar gyfer anghenion pob defnyddiwr.

Bydd y fframwaith statudol newydd ar gyfer darparu gwasanaethau cymdeithasol yn cynnwys tair rhan. Mae'r rhan gyntaf, y Ddeddf ei hun, eisoes yn ei lle. Bydd y ddwy ran arall yn cynnwys rheoliadau ar y naill law a chodau ymarfer a chanllawiau statudol ar y llaw arall. Bydd y rhain yn cyflenwi'r manylion ac yn helpu'r rhai sy'n gyfrifol am gyflawni swyddogaethau o dan y Ddeddf i ddeall sut y dylent gyflawni'r rhain. Fe ymgynghorwyd ynghylch y **gyfres gyntaf** o'r rheoliadau hyn rhwng mis Tachwedd 2014 a mis Chwefror 2015 ac mae gwaith yn mynd rhagddo yn awr i baratoi'r rheoliadau terfynol yn seiliedig ar y gwaith yma. Bydd y rheoliadau hyn yn cael eu gosod gerbron y Cynulliad o fis Mai eleni.

Cafodd bwriad polisi Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r prif grwpiau o bwerau i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf ei nodi mewn datganiad ysgrifenedig a gyhoeddwyd gan Gwenda Thomas AC, y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol ar y pryd, ar 30 Ionawr 2014. Mae'r rheoliadau a'r codau a nodir yn y ddogfen ymgynghori hon yn troi'r bwriad polisi hwn yn ffurf bendant ac yn helpu i gyflenwi'r ddwy ran arall o'r fframwaith statudol sy'n weddill.

Er mwyn cyrraedd y pwynt hwn, mae fy swyddogion wedi gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid drwy gyfres o grwpiau technegol i ddatblygu a mireinio manylion ein polisi ar gyfer rheoliadau, codau ymarfer a chanllawiau statudol. Hoffwn roi teyrnged i'r rhanddeiliaid hynny, a diolch iddynt am eu cyfraniad gwerthfawr at y broses o wireddu'r Ddeddf.

Mae'r **ail gyfres** hon o is-ddeddfwriaeth ar gael ar gyfer ymgynghori o 8 Mai 2015; bydd yr ymgynghoriad hwn yn rhedeg am 12 wythnos tan 31 Gorffennaf. Mae'r rheoliadau, y codau ymarfer a'r canllawiau statudol hyn wedi'u hategu unwaith eto gan waith ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwaith grwpiau technegol a chynghori. Bydd y gyfres hon yn creu system sy'n sicrhau canlyniadau i blant sy'n derbyn gofal a phlant sy'n cael eu lletya, yn ysgogi cydweithredu rhanbarthol ac yn gweithredu system o godi ffioedd, asesiadau ariannol a thalu am ofal. Bydd yn cefnogi trefn ar gyfer gwneud sylwadau a darparu eiriolaeth, ac yn mynd i'r afael â'r materion sy'n deillio o fethiant darparwr.

Yn unol â Chod Asesiad Effaith Rheoleiddiol Gweinidogion Cymru ar gyfer is-ddeddfwriaeth, rwyf yn ymrwymedig i gynnal asesiad effaith rheoleiddiol llawn ar gyfer y rheoliadau i'w gwneud o dan y Ddeddf. Byddaf wrth gwrs yn defnyddio'r dystiolaeth a gesglir fel rhan o'r broses ymgynghori hon i lywio'r asesiad hwn a gobeithio y byddwch chi'n achub ar y cyfle a gynigir drwy ein cwestiynau ymgynghori i gyfrannu at hyn.

Yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus llawn bydd y rheoliadau hyn, eu codau ymarfer cysylltiedig a'r canllawiau statudol yn cael eu gosod gerbron y Cynulliad yn ystod gaeaf 2015.

Mae'r gwaith o weithredu'r Ddeddf - a thrwyddi'r system newydd ar gyfer gofal cymdeithasol sy'n ofynnol yn ôl y fframwaith Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy - yn mynd y tu hwnt i wneud is-ddeddfwriaeth, er mor bwysig yw hyn. Mae camau gweithredu'n digwydd yn barod i gefnogi parodrwydd y gweithlu, i helpu i godi ymwybyddiaeth ymhlith y boblogaeth ehangach, ac i

gefnogi gweithgarwch gweithredu rhanbarthol allweddol. Fel enghraifft o'r gwaith paratoi hwn, mae Cyngor Gofal Cymru, fel y corff arweiniol ar gyfer datblygu'r gweithlu, yn arwain ar ddatblygu a gweithredu strategaeth dysgu a datblygu genedlaethol.

Er mwyn cefnogi'r broses o weithredu'r Ddeddf a pharatoi ar ei chyfer yn 2013/14 a 2014/15 rydym wedi trefnu bod y grant *Cyflawni Trawsnewid* ar gael i bartneriaethau rhanbarthol a chenedlaethol. Mae'r cyllid hwn yn galluogi llywodraeth leol a'i phartneriaid i roi gofynion y Ddeddf newydd ar waith. Ar 27 Chwefror eleni cyhoeddais y byddai Llywodraeth Cymru yn dyblu'r cyllid sydd ar gael trwy'r grant cyflawni trawsnewid i £3m yn 2015/16.

Mae'r gwaith a ddisgrifir yma yn adeiladu ar y consensws cenedlaethol sydd gennym ar gyfer y newidiadau y mae angen inni eu gwneud. Mae'r holl agweddau allweddol ar ddatblygu Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy yn cael eu cynnal gyda chyfranogiad agos dinasyddion ac arweinyddiaeth gref gan lywodraeth leol, y GIG a darparwyr yn y sector preifat a'r trydydd sector. Byddaf yn parhau i weithio gyda'r Grŵp Arweiniad Cenedlaethol, y Fforwm Partneriaeth a Phanel y Dinasyddion i gynorthwyo hyn, a sicrhau uchelgais newydd a rennir bod pobl sy'n defnyddio gwasanaethau yn cael lle canolog a chadarn yn ein rhaglen ar gyfer newid.

Mark Drakeford AC
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Yr ymgynghoriad hwn

Mae'r ymgynghoriad hwn yn ceisio eich barn am y rheoliadau a'r cod ymarfer a ddatblygwyd er mwyn helpu awdurdodau lleol i weithredu Rhan 4 (taliadau uniongyrchol a dewis o lety) a Rhan 5 (codi ffioedd ac asesiadau ariannol) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("y Ddeddf").

Bydd y rheoliadau'n cael eu gwneud o dan yr adrannau priodol o'r Ddeddf, a chyhoeddir y cod ymarfer o dan adran 145 o'r Ddeddf, sy'n caniatáu i Lywodraeth Cymru gyhoeddi codau ymarfer i awdurdodau lleol ar gyflawni'r swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Caiff yr hyn sy'n gyfystyr â swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol ei nodi yn Atodlen 2 o'r Ddeddf.

Mae'r ddogfen ymgynghori hon yn ymwneud â'r rheoliadau a chod ymarfer drafft ar bennu ad-daliadau a chyfraniadau ar gyfer taliadau uniongyrchol ac ar ddewis o lety yn Rhan 4 o'r Ddeddf. Mae hefyd yn ymwneud â'r rheoliadau a chod ymarfer drafft ar godi ffioedd ac asesiadau ariannol yn Rhan 5 o'r Ddeddf.

Beth yw'r sefyllfa ar hyn o bryd?

Cafodd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 Gydsyniad Brenhinol ar 1 Mai 2014. Mae'r Ddeddf yn sail i fframwaith statudol newydd ar gyfer gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Mae'r canolbwynt bellach yn troi at weithredu'r Ddeddf. Mae Gweinidogion Cymru wedi egluro eu bod yn dymuno i elfennau craidd y fframwaith statudol newydd fod yn eu lle ar gyfer mis Ebrill 2016, pan fydd y Ddeddf yn cael ei gweithredu.

Bydd y fframwaith statudol yn cynnwys tair prif elfen, sef y Ddeddf ei hun, rheoliadau a wnaed o dan y Ddeddf, a chodau ymarfer/canllawiau statudol. Bydd y tair elfen hyn yn gweithio gyda'i gilydd i ffurfio'r fframwaith y bydd gwasanaethau cymdeithasol yn gweithredu ynddo o fis Ebrill 2016.

Mae'r rheoliadau, y codau a'r canllawiau statudol wedi cael eu datblygu trwy broses ymgynghori gyda rhanddeiliaid allweddol ac fe'u cyflwynir yn awr i randdeiliaid ledled Cymru er mwyn cael eu cyfraniad.

Y dystiolaeth ar gyfer newid

Nodwyd y dystiolaeth ar gyfer newid yn *Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy: Fframwaith Gweithredu* ac yn yr ymgynghoriad ar y Bil Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru), a nododd egwyddorion allweddol y Bil¹.

Mae gwasanaethau cymdeithasol yn ganolog i fywyd cyhoeddus Cymru. Caiff

¹ Gweler **Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig**

150,000 o bobl ifanc, pobl hŷn a phobl anabl gymorth ganddynt bob blwyddyn i gyflawni eu potensial ac i'w helpu i fod yn ddiogel. Darperir llawer o'r gwasanaethau hyn mewn partneriaeth ag eraill, gan gynnwys gwasanaethau tai, iechyd ac addysg. Mae'r gymdeithas yn newid a rhaid i wasanaethau cymdeithasol newid mewn ymateb i hyn. Bu newid yn nisgwyliaidau'r cyhoedd o wasanaethau cymdeithasol a bydd hyn yn parhau, o ganlyniad i newid demograffig a newidiadau yn ein cymdeithas. Mae angen i wasanaethau cymdeithasol addasu ac ymateb i bob un o'r rhain.

At hynny, mae'r galw yn cynyddu ar draws gwasanaethau cymdeithasol, ond mae'r rhagolwg ariannol ar gyfer yr holl wasanaethau cyhoeddus yn un anodd. Er ein bod wedi diogelu gwariant ar wasanaethau cymdeithasol, mae angen inni wneud newid mwy sylfaenol na dim ond mynd ar drywydd y mesurau effeithlonrwydd amlwg er mwyn inni sicrhau bod gwasanaethau cymdeithasol yn gynaliadwy. Mae ein Papur Gwyn *Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy i Gymru: Fframwaith Gweithredu* yn nodi rhaglen o newid i ateb yr heriau hyn yn seiliedig ar y naw egwyddor ganlynol:

- Llais cadarn a rheolaeth go iawn
- Cefnogi ein gilydd
- Diogelwch
- Parch
- Adfer ac ailsefydlu
- Addasu i amgylchiadau newydd
- Sefydlogrwydd
- Symlwrwydd
- Proffesiynoldeb

Mae'r rhain wedi eu llywio gan drafodaethau gyda rhanddeiliaid a dadleuon yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru ac mewn mannau eraill ers i *Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy i Gymru* gael ei gyhoeddi. Maent yn bodoli ochr yn ochr â thystiolaeth y Comisiwn Annibynnol ar Wasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru, adolygiad Comisiwn y Gyfraith o ddeddfwriaeth gofal cymdeithasol i oedolion², ein Hadolygiad o Ddiogelu³ a chyngor a thrafodaethau'r Grŵp Arweiniad Cenedlaethol, y Fforwm Partneriaeth a Phanel y Dinasyddion. Mae'r cyfan yn asgwrn cefn i'n hachos dros newid.

Mae'r dystiolaeth hon, a'r broses o'i hystyried drwy'r broses graffu genedlaethol ar y Bil, wedi llywio a llunio cynnwys y Ddeddf. Mae'r cam nesaf, datblygu'r rheoliadau a'r codau ymarfer neu'r canllawiau statudol, wedi ei lywio gan gyfraniadau strategol allweddol fel *Mwy na Geiriau*, ein Fframwaith Strategol ar gyfer Gwasanaethau Cymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol⁴, a *Galluogi Cymru*, a chan dystiolaeth a gafwyd drwy grwpiau technegol a oedd yn cynnwys rhanddeiliaid allweddol. Mae'r grwpiau hyn wedi edrych ar ddarpariaethau'r Ddeddf, a'r polisi sy'n sail i'r rhain, yn fanwl, a rhoi cyngor i swyddogion ar sut y dylai'r rheoliadau a'r codau ymarfer gael eu llunio er mwyn cyflawni nodau'r Ddeddf a, thrwy hyn, gyflawni gofynion *Gwasanaethau Cymdeithasol Cynaliadwy: Fframwaith*

² Gweler **Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig**

³ <http://wales.gov.uk/topics/health/publications/socialcare/reports/advisory/?lang=cy>

⁴ <http://wales.gov.uk/topics/health/publications/health/guidance/words/?lang=cy>

Gweithredu. Mae'r broses hon wedi sicrhau amrywiaeth o gyfraniadau gwerthfawr y mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi eu defnyddio i ddatblygu'r rheoliadau, codau ymarfer a chanllawiau statudol drafft a oedd wedi'u cwmpasu gan yr ymgynghoriad ar gyfres un ac a gwmpesir gan yr ymgynghoriad hwn.

Y cynigion

Mae adrannau 50-53 (taliadau uniongyrchol) ac adran 57 (dewis o lety) o Ran 4 o'r Ddeddf, a Rhan 5 o'r Ddeddf (codi ffioedd ac asesiadau ariannol), yn ymwneud â sefyllfaoedd lle gellir codi ffi mewn perthynas â gofal a chymorth a ddarperir o dan y Ddeddf. Mae Rhan 5 yn rhoi'r disgrisiwn i awdurdodau lleol godi ffi ar berson am ofal a chymorth a ddarperir (neu gymorth a ddarperir ar gyfer gofalwr) pan fo gan y person y modd ariannol i dalu ffi o'r fath. Mae hyn yn cynnwys darparu gofal cartref a gofal a chymorth arall yn y gymuned, gofal a chymorth preswyl, gwasanaethau ataliol a chynhorthwy. Mae adrannau 50-53 o Ran 4 yn rhoi disgrisiwn tebyg i bennu cyfraniad neu ad-daliad ar gyfer taliadau uniongyrchol, lle mae anghenion o ran gofal a chymorth yn cael eu diwallu trwy ddarparu'r rhain. Ni all awdurdod lleol bennu ffi, cyfraniad neu ad-daliad sy'n fwy na chost y gofal a'r cymorth a ddarperir neu a drefnir ac mae'n rhaid iddo fod wedi'i sicrhau bod gan y person y codir y rhain arno'r modd ariannol i'w talu. Mae adran 57 o Ran 4 hefyd yn amodi, lle mae person mewn gofal preswyl, y gall yr awdurdod lleol drefnu llety y mae ei gost yn uwch na chost y llety y byddai'n ei ddarparu fel arfer os yw person yn barod i dalu'r gwahaniaeth yn y gost.

Nod cyffredinol y trefniadau hyn yw sefydlu fframwaith codi ffioedd o dan y Ddeddf sy'n taro cydbwysedd priodol rhwng lleihau i'r eithaf effaith codi ffioedd ar dderbynyddion gofal a chymorth â modd ariannol isel, a chaniatáu i awdurdodau lleol gael cyfraniad rhesymol tuag at gostau darparu neu drefnu gofal a chymorth i sicrhau eu bod yn parhau i gael eu darparu.

Bydd y fframwaith hwn yn seiliedig i raddau helaeth ar drefniadau presennol ac i ddechrau ni fydd yn cynnwys unrhyw newid sylweddol o'i gymharu â pholisi cyfredol Llywodraeth Cymru ar godi ffioedd am ofal a chymorth cymdeithasol. Fodd bynnag, mae'r fframwaith yn creu trefniadau symlach a mwy cyson sy'n cyfnerthu agweddau ar godi ffioedd ac asesiadau ariannol. Yn y bôn bydd y fframwaith newydd yn:

- cyflwyno un set o drefniadau asesu ariannol a chodi ffioedd yn hytrach na'r trefniadau gwahanol ar gyfer gofal a chymorth preswyl a dibreswyl sy'n bodoli ar hyn o bryd;
- cyflwyno mwy o dryloywder fel bod pob person y mae'n ofynnol iddo dalu ffi yn cael datganiad ysgrifenedig sy'n manylu at y ffi a sut y cafodd ei chyfrifo. Bydd hyn hefyd o gymorth i gywiro gwallau a darparu gwybodaeth ar gyfer person sy'n bwriadu herio ffi a godwyd yn amhriodol ym marn y person;
- cyflwyno proses adolygu gyson, gyffredinol i alluogi person i herio ffioedd a godir ac unrhyw fath o ofal a chymorth;

- cyflwyno taliadau gohiriedig gorfodol mewn gofal preswyl i alluogi'r rhai y gall fod angen iddynt werthu eu heiddo i dalu am hyn i oedi cyn gwerthu er mwyn gwerthu ar adeg sy'n fwy priodol iddynt hwy;
- sicrhau fel rhan o'r strategaeth i ddarparu gwybodaeth a chodi ymwybyddiaeth y cyhoedd am y Ddeddf, bod mwy o ymwybyddiaeth ymhlith y cyhoedd y gellir codi ffi am ofal a chymorth ac o'r angen i gynllunio ar gyfer hyn.

Ceir crynodeb mwy manwl o'n cynigion yn y **Crynodeb Gweithredol** yn **Atodiad A**.

Dogfennau ymgynghori

Mae'r ymgynghoriad hwn yn ceisio eich sylwadau a'ch barn ar y dogfennau allweddol canlynol:

- **Drafft o Reoliadau Gofal a Chymorth (Dewis o Lety) (Cymru) 2015** (Atodiad B)
- **Drafft o Reoliadau Gofal a Chymorth (Codi Ffioedd) (Cymru) 2015** (Atodiad C)
- **Drafft o Reoliadau Gofal a Chymorth (Asesiadau Ariannol) (Cymru) 2015** (Atodiad D)
- **Drafft o Reoliadau Gofal a Chymorth (Taliadau Gohiriedig) (Cymru) 2015** (Atodiad E)
- **Drafft o Reoliadau Gofal a Chymorth (Adolygu Penderfyniadau a Dyfarniadau ynghylch Ffioedd) (Cymru) 2015** (Atodiad F)
- **Drafft o'r Cod Ymarfer ar Ran 4 (Taliadau Uniongyrchol a Dewis o Lety) a Rhan 5 (Codi Ffioedd ac Asesiadau Ariannol) a gyhoeddir o dan adran 145 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014** (Atodiad G)

Ceir ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad isod.

**Ffurflen Ymateb
i'r
Ymgynghoriad**

Eich enw:

Sefydliad (os yw'n berthnasol):

e-bost / rhif ffôn:

Eich cyfeiriad:

Codi ffioedd am ofal a chymorth - cyffredinol

- 1. Ydych chi'n cytuno bod y rheoliadau a'r cod ymarfer yn darparu fframwaith eglur ar gyfer asesiadau ariannol o dderbynyddion gofal a chymorth a chodi ffioedd arnynt?**

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

Rhowch fanylion unrhyw beth nad yw wedi cael ei gynnwys yn y fframwaith hwn, neu sydd wedi cael ei gynnwys yn anghywir, yn eich tyb chi.

Asesiadau ariannol a dyfarnu ffioedd

- 2. Ydych chi'n cytuno bod y trefniadau ar gyfer asesiadau ariannol yn nodi'r mathau perthnasol o incwm a chyfalaf gan dderbynyddion gofal a chymorth y dylid eu cymryd i ystyriaeth?**

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

A oes unrhyw fathau o incwm neu gyfalaf nad ydynt wedi'u nodi? Os felly, sut ddylai'r rhain gael eu trin at ddibenion dyfarnu ffi?

Asesiadau ariannol a dyfarnu ffioedd

3. Ydych chi'n cytuno bod y trefniadau ar gyfer dyfarnu ffi yn taro cydbwysedd priodol rhwng lleihau i'r eithaf yr effaith ar dderbynyddion gofal a chymorth â modd ariannol isel, a chaniatáu i awdurdodau lleol gael cyfraniad tuag at gost y ddarpariaeth i helpu i sicrhau ei bod yn parhau i gael ei darparu?

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

Beth fydd yn cefnogi hyn ymhellach?

Dewis o lety

4. Ydych chi'n cytuno bod y trefniadau o ran dewis o lety ar gyfer y rhai sy'n mynd i mewn i ofal preswyl yn rhoi dewis ychwanegol iddynt dros eu llety?

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

Rhowch fanylion unrhyw beth nad yw wedi cael ei gynnwys yn y fframwaith hwn, neu sydd wedi cael ei gynnwys yn anghywir, yn eich tyb chi, a fyddai'n rhoi mwy o ddewis i ddarpar breswylwyr.

Taliadau gohiriedig

5. Ydych chi'n cytuno y bydd y trefniadau diwygiedig o ran taliadau gohiriedig ar gyfer y rhai sy'n mynd i mewn i ofal preswyl gydag eiddo yn eu galluogi i fod â dewis gwell dros amseriad unrhyw weithred i'w werthu i dalu am ofal o'r fath?

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

Beth fydd yn cefnogi hyn ymhellach?

Gwasanaethau ataliol a chynhorthwy

6. Ydych chi'n cytuno bod y trefniadau gwahanol i awdurdodau lleol godi ffioedd am wasanaethau ataliol a chynhorthwy yn taro cydbwysedd priodol rhwng sicrhau bod pobl yn manteisio ar y rhain, gan alluogi awdurdodau i adennill rhai o'r costau ar gyfer eu darparu neu eu trefnu?

Cytuno	☐	Tueddu i gytuno	☐	Tueddu i anghytuno	☐	Anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------	--------------------------

Beth fydd yn cefnogi hyn ymhellach?

Arall

Mae gan Lywodraeth Cymru ddiddordeb mewn deall a fydd y cynigion yn y ddogfen ymgynghori hon ynglŷn â rhan 4 a 5 yn effeithio ar grwpiau â nodweddion gwarchoddedig. Dyma'r nodweddion gwarchoddedig: oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd a chred, rhyw, a chyfeiriadedd rhywiol.

7. Ydych chi'n credu y bydd y cynigion yn yr ymgynghoriad hwn yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol ar grwpiau â nodweddion gwarchoddedig? Os felly, pa rai a pham/pam ddim?

8. Ydych chi'n credu y bydd y cynigion yn yr ymgynghoriad hwn yn cael unrhyw effeithiau negyddol ar grwpiau â nodweddion gwarchoddedig? Os felly, pa rai a pham/pam ddim?

9. Bydd ailgydbwyso'r system gofal a chymorth i gyflawni'r fframwaith cyfreithiol newydd yn galw am ailflaenoriaethu adnoddau. Beth yw'r camau allweddol sydd angen eu cymryd i gyflawni hyn?

10. Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi mynd i'r afael â hwy'n benodol, defnyddiwch y lle gwag hwn i roi gwybod inni amdanynt.

Mae'n bosibl y bydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu cyhoeddi, naill ai ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os hoffech inni gadw'ch ymateb yn gyfrinachol, ticiwch y blwch.